

provozu. Dalšími podřídníky se stali vedle Jaroslava Simonidese Miloš Havel, spisovatel Willy Haas, zástupce nakladatelství Melantrich Jaroslav Šalda, František Papoušek ze společnosti Praha-Paříž a Karel Pečený, jehož Československý filmový týdeník Aktualita nahradila. Filmový týdeník Aktualita, který se stal neoficiálním propagačním orgánem československého MZV a jehož úkolem bylo mimo jiné propagovat demokratický charakter československého státu, se dokázal rychle prosadit proti zahraniční konkurenci¹⁵⁾ a až do 15. března 1939 byl hlavním filmovým zpravodajským periodikem v Československu,¹⁶⁾ poté do května 1945 v Čechách a na Moravě. Pozdním založením zvukového filmového týdeníku se státní účastí ale československý stát proměškal příležitost využít doma a v zahraničí i film k vlastní propagandě ještě před vypuknutím střetu s nacistickým Německem v letech 1937–1938. Zřetelně se to projevilo na osudu německé verze Aktuality zastavené v srpnu 1938 kvůli nezájmu německých majitelů kin v Československu. Ti totiž raději promítali filmové týdeníky Ufy, Ruxe a Paramountu, které si v průběhu třicátých let vydobily v německých kinech v československém pohraničí pevné postavení.

Pavel Zeman

Archeografický úvod

Edice obsahuje soubor jedenácti dokumentů týkajících se snah o založení zvukového filmového týdeníku se státní účastí a zřízení prvního zvukového filmového týdeníku Aktualita v Československu. Editované dokumenty č. 1–7, 10 a 11 pocházejí z fondu III. sekce Archivu MZV, dokument č. 8 ze souboru zápisů z jednání Filmového poradního sboru uloženého v SÚA ve fondu MPOŽ, dokument č. 9 z archivního fondu Aktuality uloženém v NFA. Dokumenty č. 1–7, 9–11 jsou strojopisné archivní prameny formátu A4, dokument č. 8 je cyklostylovaný materiál stejného formátu. Editované archivní dokumenty jsou vybaveny komentářovým (číslovaným) poznámkovým aparátem a písmenným poznámkovým aparátem registrujícím grafické zvláštnosti textu. Hranaté závorky bez písmenného indexu vyznačují doplňky editora. Při editování textů jsme vycházeli z *Pravidel pro vydávání novodobých historických pramenů* (Studie ČSAV 12, Academia, Praha 1978). V původní podobě bylo poněkud rozdílné psaní ČSR, Č.S.R. a R.Č. S. a různé archaické tvary (např. fotbal, tennis, premiery, vernisage, oficiální apod.).

P. Z.

Zkratky:

f.	– fond
FPS	– filmový poradní sbor
k.	– karton
i. č.	– inventární číslo
MPOŽ	– ministerstvo průmyslu, obchodu a živností
MZV	– ministerstvo zahraničních věcí
NFA	– Národní filmový archiv
SÚA	– Státní ústřední archiv

15) Do podzimu 1938 se jeho distribuce prováděná firmou Elektřifilm rozšířila na 25 kopií týdně uváděných po celé ČSR. Srov. Vít K o r e č e k, *Aktualita v roce 1938*. Diplomová práce. FFUK Praha 1991, s. 22.

16) Na Slovensku začal být promítán první slovenský zvukový týdeník *Nástup* v listopadu 1938.

Edice a materiály

DOKUMENTY K ČESKOSLOVENSKÉMU FILMOVÉMU ZPRAVODAJSTVÍ 1935 – 1937

OBSAH:

1. Žádost sochaře F. V. Foita o zřízení zvukového filmového týdeníku (listopad 1935)
2. Návrh sochaře F. V. Foita na založení zvukového filmového týdeníku (14. 11. 1935)
3. Memorandum J. Elbla o návrhu sochaře F. V. Foita ze 14. 11. 1936 (19. 11. 1935)
4. Návrh J. Elbla na založení filmového československého zvukového týdeníku (21. 1. 1936)
5. Doplňky J. Elbla k jeho návrhu na založení filmového zvukového týdeníku (5. 2. 1936)
6. Rozbor návrhu J. Elbla na založení filmového zvukového týdeníku (1936)
7. Zpráva o jednání s M. Havlem o státním filmovém týdeníku (4. 3. 1936)
8. Návrh M. Havla na zřízení Ústředního československého zvukového filmového týdeníku (listopad 1936)
9. Smlouva o založení komanditní společnosti Aktualita (13. 4. 1937)
10. Písemný podklad k jednání III. sekce MZV o finančním rozpočtu společnosti Aktualita (11. 10. 1937)
11. Písemný materiál o finanční podpoře filmového týdeníku Aktualita ze strany MZV (8. 11. 1937)

1.

1935, listopad, Praha, – MZV podaná žádost sochaře Františka V. Foita o zřízení zvukového filmového týdeníku, který měl přispět ke zlepšení situace v československém filmovém zpravodajství.

[...]^a

Ministerstvu zahraničí

[v Praze]^b

Podepsaný F. V. Foit, ak[ademický] sochař v Praze I., Národní 25, žádá o zřízení československého kulturního filmového žurnálu, výhradně zvukového, který by zachycoval v řeči české, slovenské a rusínské následující motivy pravidelně do každého vydání zařazené:

I. týdenní významné události rázu veřejného (katastrofy a jiné události)

II. sportovní události (významné footb[alové] zápasy, tenis, box, lyžařské závody, automobilové závody, státní tělovýchovu, mezinárodní sportovní podniky)

- III. kulturní události (premiery oper, činohry, koncerty, významné návštěvy virtuosů a zpěváků, umělecké vernisage, odhalování pomníků, desek, stavby významných budov atd.)
 IV. galerie významných osobností (do každého vydání zařazení jedné významné osobnosti z kruhů literárních, uměleckých, vědeckých a politických, akademie věd a umění atd.)
 V. politické události (poslání presidenta národu a světu, poslání vlády a ministrů – projevy, vládní nařízení, působení na veřejnost, změny vlády, rozpočet, zahájení parlamentu, volby, mezinárodní jednání, návštěvy cizích a našich politiků atd.)
 VI. státní propagační motivy (krásy země, hory, lázně, města atd.)
 VII. obchodní a průmyslová propagace: v každém vydání bude umístěna novinka z průmyslu a obchodu, její význam, upotřebení atd.
 VIII. krátké události ze slovanského světa

Každé vydání bude vyhotoveno jako kompletní uzavřený celek – kulturní dodatek, natočený zvukově tak, aby mohl sloužit pro šíření kultury zde a v cizině pro naši propagaci.

Tím jsou myšlenky hlavně slovanské země, kde je nejvíce třeba šířit vzájemné slovanské sblížení a porozumění, což v tomto případě ulehčuje jazyková příbuznost.

[Odůvodnění zřízení zvukového žurnálu:]^c

V našem státě nemáme svůj vlastní zvukový žurnál, toliko němý,^b který je nejvýše podložen cizím zvukem a tento žurnál je dnes již technicky i obsahově v úpadku.

Ostatní 4 žurnály jsou cizí^a a přinášejí pouze motivy z ciziny vedle 20% nucené metráže z Č.S.R. Pouze jedna z nich (Fox) má zde pojízdnou aparaturu cizí, která jest určena pro 4 jiné státy, kam občas dojíždí, je zde pouze trpěna, její vůz má německou evidenční značku a jest obsluhována pouze cizinci, kteří vůbec česky neumí. Tato jediná společnost přinese občas zvukové doložky do světa žurnálu, což ale znamená pro náš stát a národ morální políček, neboť trpíme ve vlastním státě natáčení našich vojenských manévřů, naší generality a vojenské výzbroje cizinci, kteří se nedovedou česky porozumět, neb jak působí to, když natáčeji národní události, nebo let nad Prahou od Hradu po Bílou Horu atd.

Bezpečnost našeho státu vyžaduje, aby tak důležitá věc, jako je žurnál, byl v rukách bezpečných a státu zaručených.

Poslání u nás zavedených žurnálů je pro náš stát bezcenné vzhledem k jejich programům.

AMZV, f. III. sekce, k. 409

a – razítko „F. V. Foit, Akad. sochař, Praha, Národní tř., Palác Metro“

b – strojopisně podtrženo

c – strojopisně podtrženo

1) Československý filmový týdeník (1930 – 1937)

2) německý filmový týdeník Ufa a americké PDC, Foxův zvukový týdeník a Zvukový týdeník Paramountu

2.

1935, 14. listopadu, Praha. – Návrh sochaře Františka V. Foita na zlepšení československého filmového zpravodajství mj. založením zvukového filmového týdeníku, pro jehož výrobu požaduje státní podporu.

[...]^a

Ve všech okolních vyspělých státech mají dnes svůj žurnál zvukový a v mnohých státech žurnál státní, který jest veden přímou státní tendencí.

Význam slovanského žurnálu, jak v programu naznačeno jest nesporný, neboť pomocí filmu a jeho žurnálu se nejlépe působí na utužení styků a slovanské vzájemnosti.

[Návrh na provedení žurnálu]^b

Podepsaný žádá

I. Aby byl meziministerským nařízením vydán příkaz všem československým biografům o povinném předvádění nového státního československého žurnálu a to alespoň ve 14 denním intervalu, tak jak je to nařízeno u hraných českých filmů.

II. Aby bylo vůbec nařízeno všem žurnálům promítati povinně všechny aktuality, a to přímo originelním zvukem a ne zvukem cizím a nepravým, o čemž by byla vedena kontrola.

III. O navázání styku o výměně kulturních a reportážních aktualit se slovanskými státy cestou úřední a diplomatickou, čili o zřízení podobných žurnálů v tamních státech, jedná se hlavně o SSSR, Jugoslavii, Polsko a Bulharsko – kamž by jmenovaný mohl dodat rovněž reportážní aparatury svého systému, tak aby výměna filmových aktualit byla rovnocenná, hodnotná a zvuková.

Podepsaný vlastní svoje 2 zvukové aparatury svého vlastního systému, které byly postaveny jen českou prací a z českých součástí. Pracoval na nich po 2 roky z těch důvodů, aby se československý stát osamostatnil i v tomto oboru, neboť až dosud byl odkázán na cizinu, které platí jen na licencích milionové poplatky.

Jedna aparatura z výše jmenovaných je čistě reportážní, první československá a přijímá současně obraz i zvuk. Je součástí reportážního vozu, speciálního, takže je ihned schopna rychlého přemístění a okamžitého provozu.

Podepsaný se cele věnoval výstavbě těchto aparatur, což jej stálo na 1 mil. Kč.

Natočil již jmenovanými stroji 4 kulturní filmy, kdež dokázal naprostou a bezvadnou funkci, má výsledky a chce dnes s těmito stroji pracovat ve prospěch státu a pro jeho propagaci, a žádá zároveň o poskytnutí subvence a garancie na zařízení tohoto státního a slovanského žurnálu.

[...]^c

[Praha, 14. listopadu 1935]^d

AMZV, f. III. sekce, k. 409

a – razítko „F. V. Foit, Akad. sochař, Praha, Národní tř., Palác Metro“

b – strojopisně podtrženo

c – razítko „F. V. Foit, Akad. sochař, Praha, Národní tř., Palác Metro“ a vlastnoruční podpis

d – rukopisně

3.

1935, 19. listopadu, Praha. — Memorandum Jindřicha Elbla ministrowi zahraničních věcí Edvardu Benešovi o návrhu sochaře Františka V. Foita vytvořit zvukový filmový týdeník se státní podporou. Zamítavé stanovisko k návrhu je odůvodněno Foitovou nedostatečnou způsobilostí ve filmovém oboru.

[Memorandum pro p. ministra Dr. Beneše]^a

Věc: Sochař F. V. Foit
zřízení a subvencování
čsl. filmového žurnálu

III. sekce zaujímá k podání toto stanovisko:

1. I když všeobecně lze uznati platnost zásadních vývodů podatelových, nelze doporučiti, aby vláda rozhodla ve prospěch podniku sochaře Foita a ze zvláštního hlediska MZV nelze doporučiti, aby pan ministr Dr. Beneš tento podnik podporoval.
2. Československo bezesporu potřebuje vlastní filmový žurnál, který by byl nástrojem vnitrostátní a zahraniční filmové propagandy. Tímto nástrojem nesmí však vládnouti jednotlivci, nemající žádoucí kvalifikace, nýbrž zvláštní seriosní a kontrolovatelná instituce.
3. Československo nemůže zatím – dokud taková instituce nebude po všech stránkách vybudována a zavedena – vyloučiti na svém území činnost cizích společností (Foxfilm, Paramountfilm, Ufafilm), které jsou u nás exponovanými zástupci organizací světového významu, pokud nám tyto organizace prokazují dobré služby tím, že čsl. aktuality umisťují i v jiných evropských a zámořských zemích.
4. Aparatura páně Foitova není zatím nástrojem, kterého by bylo lze použít k realizaci čsl. filmového žurnálu. Má značné zvukové defekty a všechny snímky, které na ní byly doposud pořízeny, byly téměř naprosto nezpůsobilé.
5. Pan Foit nepožívá v odborných kruzích nijaké důvěry pro naprostou nevážnost svých dosavadních podniků a pro okolnost, že při každém z nich domáhá se intervencemi svého otce nemožných podpor a účasti čsl. úřadů a institucí.
6. Svěřiti mu oficiálně zřízení a péči o čsl. filmový žurnál, znamenalo by za daných okolností jednostrannou podporu výdělečné činnosti jednotlivcovy a znemožnilo by na dlouhou dobu možnost vybudovati tuto nutno složku čsl. státní propagandy účelně a vážně.
7. III. sekce usiluje o vybudování takové organizace v rámci vlastní propagační činnosti nebo ve formě zvláštní samostatné organizace pomocné.

Praha, 19. listopadu 1939 [Elbl]^b

AMZV, f. III. sekce, k. 409

a – strojopisně podtrženo
b – rukopisem

4.

1936, 21. ledna, Praha. — Návrh Jindřicha Elbla na vybudování organizace československé státní filmové propagandy prostřednictvím československého zvukového filmového týdeníku, který by byl začleněn do zvláštního kinematografického oddělení nakladatelství Orbis.

Návrh na zřízení čsl. zvukového filmového týdeníku a organizaci čsl. filmové propagandy

[Úvod:]^a

Téměř před dvěma lety vypracoval jsem rámcový návrh na zřízení samostatného čsl. zvukového filmového týdeníku,^b jehož úkolem by bylo zorganizovati čsl. filmovou propagandu, která doposud nemá ani pevné základny, ani přesného a systematicky uskutečňovaného pracovního programu. Tehdejší návrh založil jsem na úsudku, že jako v jiných úsecích pracovního programu politické a hospodářské Malé dohody, musíme i v oboru filmovém přijíti s iniciativou z Prahy, postavit na nohy svou vlastní organizaci a domáhati se potom postupně koordinace malodohodové.

Myšlenka pevně organizované a důsledně prováděné filmové propagandy vnučuje se neodbytně příklady, které nám v tomto ohledu dávají Sovětský svaz, Polsko, Německo, Rakousko, Maďarsko a Itálie, Velká Británie a Spojené státy.

V Československu věnovali jsme této myšlence doposud velmi malou pozornost. Teprve v posledních dvou letech zasáhlo ministerstvo zahraničních věcí a ministerstvo školství a národní osvěty podrobněji do spleti otázek, které lze souborně nazvati „státní filmovou politikou“, a výsledky tohoto zásahu jsou dostatečným důkazem tvrzení, že je nanejvýše zapotřebí rychlým a správným rozhodnutím vřaditi Československo mezi ty státy, které již delší dobu používají filmu ve službách veřejného politického, kulturního a hospodářského zájmu.

Sledoval jsem v uplynulých dvou letech houževnatě všechno, co jakkoliv souvisí u nás i v cizině s kinematografií a jejím využitím propagačním, získal mnoho praktických zkušeností z hospodářské i technické sféry tohoto oboru a podporován svými šéfy, způsobil jsem, že není dnes v čsl. filmových záležitostech příležitosti, při níž by ministerstvu zahraničních věcí nebyl vyhrazen vliv úměrný jeho významu a poslání.

Proto se dnes odvažuji předložiti nový, definitivní návrh na organizaci čsl. zvukového filmového týdeníku a čsl. filmové propagandy vůbec a doložiti jej číslicemi, které jsem pečlivě zkoumal.

Prosím, aby v zájmu věci bylo o tomto návrhu rozhodnuto rychle a příznivě.

V Praze, 21. ledna 1936

[Jindřich Elbl]^b

[Rozpočet:]

Výroba zvukového filmového týdeníku předpokládá tyto náklady:

a/ [investice základní]^d

1 přenosná (pojízdná) zvuková
aparatura přijímací včetně dobré
fotografické komory, které
přijímají buď obraz i zvuk
na jednom proužku, nebo
odděleně Kč. 300.000.-

1 autokamion pro dopravu
aparatury a operátorů 40.000.-

2 ruční fotografické komory 20.000.-

1 volná statická komora
fotografická 25.000.-

1 přenosný zvukový promítací
přístroj 40.000.-

ostatní zařízení pracovních
místností 50.000.-

Celkem Kč. 475.000.-

10% roční úmor Kč. 47.000.-

b/ [provozní náklady]

l/ osobní: 1 technický ředitel Kč. 5.000.-

1 zvukotechnik 2.500.-

1 operátor 2.500.-

1 pomocník 1.000.-

1 redakční úředník

(vedoucí programu,

contactman a speaker) 3.000.-

Celkem měsíčně Kč. 14.000.-

Ročně (13 platů) 182.000.-

Přenos Kč. 229.000.-

2/ věcné

cestovní paušál a diety 25.000.-

1500 m negativního materiálu
měsíčně včetně volání à Kč. 5.- Kč 7500.-
ročně 90.000.-

600 m cizího materiálu
měsíčně à Kč 13.- 7800.-
ročně 93.600.-

600 m dubl negativu
z cizího materiálu
(včetně filmu a práce) 3600.-
ročně 43.200.-

12.000 m pozitivních kopií
měsíčně (10 kopií à 300 m
týdně) à Kč. 2.60 31200.-
(včetně materiálu a práce)
ročně 374.400.-

nájemné z místností
(včetně otopu a světla) 30.000.-
Celkem ročně Kč. 885.700.-

včetně 10% úmoru základní investice za 52 vydání zvukového filmového týdeníku po 300 m týdně, montovaného ze 150 m čsl. materiálu týdně a 150 m cizího (sovětského, francouzského, malodohodového) materiálu týdně, vydávaného v 10 kopiích každý týden. (Existující cizí týdeníky mají povinnost zařazovati pouze 20% čsl. materiálu týdně, čili asi 60 m).

Příjmy z exploitace zvukového filmového týdeníku lze odhadnouti takto:

a/ Každá kopie zvukového týdeníku musí se podle ustálených zvyklostí exploitovati nejméně 10 týdnů. Normálně se exploituje 15 až 20 týdnů, takže malá kina posledního řádu obdrží kopii asi za půl roku po jejím vydání v premiéře. Za žurnály platí se v této exploitační době týdenní nájemné, které se nyní v Československu pohybuje od Kč 1200.- v prvním týdnu do Kč. 10.- v posledním týdnu. Vezmeme-li za základ exploitaci rozvrženou na 13 týdnů při cenách od Kč. 650.- do Kč. 10.-, musí kopie vynést:

v 1. týdnu	Kč. 6.500.-
2. týdnu	3.000.-
3. týdnu	2.000.-
4. týdnu	1.500.-
5. týdnu	1.000.-
6. týdnu	700.-

7. týdnu	600.-
8. týdnu	500.-
9. týdnu	400.-
10. týdnu	350.-
11. týdnu	250.-
12. týdnu	150.-
13. týdnu	100.-
Celkem 10 kopií týdně	Kč. 17.050.-

10 kopií plně exploitovaných po 13 týdnu
musí při uvedených středních sazbách

půjčovného vynéstí	za 1. rok	Kč. 848.800.-
za 2. rok a následující léta		Kč. 886.000.-

b/ z fondu pro podporu domácí výroby
filmů musí nový žurnál obdržeti
roční podporu

	Kč. 140.000.-
Celkem ročně	Kč. 1026.600.-

Uvedené číslice jsou minimální kalkulační základnou žurnálu, má-li býti exploitací v Československu kryta jeho režie.

Operační základnu žurnálu (10 kopií týdně hraných průměrně ve 130 kinech) nutno postupně rozšiřovati akvisicí dalších, zejména provinciálních kin, což při povaze obsahu nového žurnálu (převaha domácího materiálu) je poměrně snadné. Při této akvisici lze již podbízetí ostatní žurnály docela podstatně, uvážíme-li, že exploitace každé další kopie je spjata již jen s vydáním kopírovacím (Kč 800.- za 300 m kopie). Prakticky to znamená úsilí akvisice, aby počínajíc 2. a 3. týdnem umístila v provincii více než 10 kopií týdně při stanovených cenách.

[Exploitace v cizině a výroba dokumentárních snímků]

Úkolem nové organizace arici bude, aby umisřovala čsl. aktuality a jiné zdařilé snímky v cizině, zejména v zemích Malé dohody, Balkánské dohody, Francie, SSSR, Anglie a Spojených státech a konečně i v Rakousku a Maďarsku, kde o čsl. filmové aktuality vzniká nyní zájem. Aktuality lze prodávati nebo vyměňovati. Každá výměna či prodej znamená dodatečný příjem.

Organisace má se při výběru filmových námětů řídit jednak snahou vytvořiti kulturní žurnál, který by soustavně upozorňoval nejen na nahodilé události dne, nýbrž především na mnohotvárnost a mnohostrannost čsl. života ve všech odvětvích a konečně tak, aby získaného materiálu bylo lze použít ještě k sestavení ucelených dodatkových snímků dokumentárních, které pro své zastupitelské úřady potřebuje ministerstvo zahraničních věcí.

Toto ministerstvo nebude pak již závislé na nahodilých výrobcích takových snímků, nýbrž bude moci odebírat tyto snímky od vlastní pomocné organizace, když jí zajistí

každoroční objednávku za Kč. 100.000.-, což se rovná minimálnímu dnešnímu, ročnímu nákladu na nákup propagačních filmů. Za tento peníz může nová organizace dodati ministerstvu zahraničních věcí nejméně 10 třístametrových snímků ročně.

Filmový poradní sbor bude se v nejbližší době domáhati toho, aby čsl. kinům byla uložena povinnost (v jiných zemích již stávající) aby s každým programem hrála čsl. kulturně-propagační filmy v metráži od 250 do 300 m.

Budeme-li míti již vybudovanu svou organizaci výrobní, bude velmi snadno způsobiti, aby její žurnál, sestávající nejméně z poloviny čsl. snímků, byl uznán za čsl. kulturně-propagační snímek, tím spíše, že můžeme získati pro tento požadavek i otevřenou podporu kin, stanovíme-li nevydělečné půjčovné, t. j. půjčovné kryjící pořizovací náklady a 6% zisk.

Stejným způsobem může nová organizace výhodně soutěžit s nynějšími výrobci snímků dokumentárních. Výroba průměrného 300 m zvukového dodatku v 10 kopiích stojí dnes asi Kč. 32.000.- (Kč. 24.000.- pořizovací náklady, Kč. 8000.- cena kopií). Plánovitou výrobou desíti dodatků ročně lze tuto částku snížit nejméně na Kč. 25.000.-. Dodatkový film můžeme exploitovati (jako film hraný) 2-3 roky. K amortisaci výrobního nákladu je zapotřebí, aby z 1300 čsl. zvukových kin hrálo dodatek alespoň 450 kin po celý rok, při půjčovném Kč. 100.-, Kč. 50.- a Kč. 20.- za týden a kopii. Není tedy ani tato výroba riskantní pro organizaci, která bude moci vyráběti racionelně a odborně.

Touto cestou můžeme dojiti jak v oboru žurnálů tak v oboru snímků dokumentárních, t. zv. dodatkových via facti k monopolnímu postavení, aniž bychom se domáhali jakéhokoliv monopolu. Nebude prostě organizace, která by ve výrobě čsl. aktualit a propagačních snímků mohla s námi soutěžit. A-B akciové filmové továrny nemají na výrobě tohoto druhu zájmu a také na ni nejsou zařizeny. Z ostatních firem nepřichází zatím žádná v úvahu, protože každá by musela především učiniti investice, které dokládá můj rozpočet. Věc však nutno řešiti rychle. Dnes je výroba čsl. aktualit a propagačních filmů vůbec zcela roztráštěna a neorganizována. Pod tlakem Filmového poradního sboru, který po soustavných intervencích ministerstva zahraničních věcí věnuje od března 1935 této věci zvýšenou péči, může však snadno vzniknouti s jině než naší strany pokus, tento obor filmové výroby organizovati a ovládnouti. (Viz v tomto ohledu určitou iniciativu republikánské organizace mládeže, Svobodného učení selského, pokus sochaře Foita získati státní monopol a pod.)

[Organisace obchodní]

Kdyby nová organizace měla ze samého počátku vytvořiti celou půjčovenskou organizaci, která by se starala o obchodní stránku věci, museli bychom k odhadnutým nákladům pořizovacím připočísti ještě alespoň 30% na úhradu režie obchodní (komerční personál a zástupci).

Výsledky několika rozhovorů s panem přednostou Hájkem o možnosti zřízení samostatného čsl. filmového žurnálu, vedly mne ke snaze získati napřed, nezávisle na ministerstvu zahraničních věcí nebo Orbisu nový žurnál, nezávislý na cizích podnicích v RČS pracujících, na němž bych si vyzkoušel únosnost podniku a který bych mohl při konkrétních již návrzích nabídnouti jako hotovou zavedenou již organizaci, kterou lze prostě obsahově přebudovati a která by svou obchodní hodnotu skýtala již alespoň 75% jistoty kalkulační.

V Československu existují dnes tyto filmové žurnálové podniky: Ufafilm (německý), Foxfilm (americký), Paramountfilm (americký), PDC (původně filiálka anglické firmy, dnes nezávislý, ale bezvýznamný) a Čsl. filmový týdeník (Karel Pečený).

Tyto podniky tvoří svůj žurnál z 80-90% z cizího materiálu a ve smyslu vyhlášky ministra obchodu o dovozu filmů doplňují jej 10-20% čsl. snímků. Kromě Foxfilmu, který udržuje v RČS vlastní zvukovou pojízdnou přijímací aparaturu, nemá žádný z těchto podniků zvukových přijímacích přístrojů, takže může natáčet snímky a aktuality jen takové, ve kterých není zapotřebí původního zvuku. Nemohou tedy zachycovat projevy vynikajících čsl. osobností, pořizovat vlastními přístroji hudební a jinou synchronisaci filmů a pod. Jedině tím lze vysvětlit, že na př. v čsl. rukou není dnes ani jednoho metru zvukového filmu (negativu), který by zachycoval řeč presidenta Masaryka, Beneše nebo jiných osobností nebo významných událostí.

Všechny tyto cizí podniky jsou podniky výdělečné, patří až na poslední dva cizím společností a nelze jich tedy použít jako základny ke zřízení vlastního čsl. filmového žurnálu, který by všechno své snažení věnoval obecně prospěšnému poslání státní propagandy a podřizoval všechny své zájmy jejím potřebám.

Nejvýznamnějším z nich je Foxův zvukový týdeník s vlastní zvukovou aparaturou, který je spravován třemi lidmi, z nichž ani jeden po půldruhaletém pobytu v RČS neovládá čsl. jazyk (všichni jsou národnosti německé a státní příslušnosti německé a rakouské).

Abych zjistil možnost ev[entualního] využití tohoto týdeníku pro naši filmovou propagandu, jednal jsem soukromě o té věci s ředitelem Foxfilmu panem Brandefeldem a zjistil jsem, že „s výhradou schválení newyorského ústředí a naprosté tajnosti ujednání o spolupráci, bylo by eventuelně možno docílit toho, že by tento týdeník místo jedné aktuality týdně (maximálně 60 m) natáčel a zařazoval každý týden o jednu čsl. aktualitu (určenou pro vnitrozemí) více, kdyby československý stát poskytl za to firmě roční subvenci Kč. 450.000.-“. Při tom negativy snímků by patřily americké firmě, která je ukládá v New Yorku, a my bychom neměli práva použít jich dále a libovolně. Nemohli bychom tedy ani pořizovat z těchto negativů delší dokumentární snímky propagační a byli bychom zcela závislí na cizozemské společnosti, která význam filmového materiálu přirozeně zcela jinak oceňuje než my.

Ze dvou zbývajících podniků PDC nepřichází v úvahu, protože jde o podnik bezvýznamný, který svou existenci udržuje pouze souvislostí s dobře zavedenou půjčovnou německých filmů hraných, a Čsl. filmový týdeník (Karel Pečený), kdysi, za doby němeého filmu kvetoucí podnik, je zcela ruinován. Čsl. filmový týdeník vychází i nyní ještě němě, je doprovázen hudbou s gramofonových desek a stěží exploituje tři kopie týdně. (Ufa vydává 15 kopií, Fox, Paramount a PDC po 10 kopiích týdně). (Majitel firmy je nadto značně zadlužen z doby, kdy vedl produkci filmu „Sv. Václav“. Ministerstvo financí právě nyní podalo ministerské radě návrh, aby vyslovila souhlas s odpisem Kč. 2.000.000.- půjčky, kterou svého času poskytla na výrobu tohoto filmu, jehož výrobní náklady nebyly nikdy vyúčtovány).

Za těchto okolností nepřicházejí ani tyto dva podniky v úvahu. Působil jsem tedy k tomu, aby Dr. František Papoušek, majitel firmy „Praha-Paříž“, která se po normalisaci styků se SSSR stala generálním zástupcem sovětské kinematografie v Československu, zřídil nový filmový žurnál v podobě 14ti denní revue „Naše doba“, a zařazuje do ní

aktuality sovětské a francouzské, které monopolně odebírá od Sojuzintorgkina v Moskvě a společnosti Franco-Gaumont-Aubert v Paříži. (Na této francouzské společnosti participuje francouzský stát).

Revue „Naše doba“ zahájila svou činnost ve velmi obtížných poměrech na čsl. trhu filmů.

1. Po tříleté absenci vrátili se na čsl. trh američtí filmoví výrobci a zabírali pro své žurnály hrací termíny v kinech pomocí lákavé nabídky svých filmů hraných.

2. „Naše doba“ uvádí materiál sovětský, který je časově sice velmi zajímavý, naráží však přes to tu a tam ještě na odpor utkvělých představ a zaujetí a jen velmi těžce zápasí proto na př. s německým žurnálem Ufy v německých kinech.

3. Uzávěrky na hrací termíny nutno získati od dubna do července, kdy končí filmová sezona a „Naše doba“ přišla na trh teprve koncem září a počátkem října, tedy v okamžiku, kdy většina kin měla již jiné žurnály zadány.

Přes tyto podstatné obtíže se za tři měsíce podařilo zvýšiti počet vydávaných kopií z původních tří na nynějších sedm a kryti výrobní náklady 90%. (Jedno vydání „Naší doby“ v sedmi kopiích stojí asi Kč. 10.000.-, proti tomu na každé vydání je za Kč. 9000.- uzávěrek již nyní). Tento experiment mne přesvědčil, že lze vydávati čsl. zvukový týdeník tak, aby jeho vydání a příjmy se kryly.

S Dr. Papouškem jsem ujednal, že kdykoliv se mi podaří vyvolati v život organizaci samostatného čsl. zvukového týdeníku, dá této organizaci bez náhrady k dispozici vybudovanou již organizací „Naší doby“, což samo o sobě má pro nově vznikající podnik velkou cenu.

Dr. Papoušek je kromě toho ochoten dáti novému žurnálu k dispozici bez náhrady potřebnou obchodní organizaci, t. j. půjčovnu „Praha-Paříž“, jejíž personál by se staral o exploitaci našeho žurnálu a vedl odděleně jeho účetnictví.

Naproti tomu by „Praha-Paříž“ měla z této spolupráce tu výhodu, že její agenti mohli by spolu s jejími filmy hranými (československými, sovětskými a francouzskými) zadávati kinům hodnotný zvukový týdeník a že spol.[ečnost] Praha-Paříž by byla zdarma k dispozici zvuková přijímací aparatura pro ev[entualní] práce synchronisační a exteriérové při příležitosti výroby dalších čsl. filmů hraných.

S řízením nového podniku by Praha-Paříž neměla nic společného, starala by se prostě o jeho exploitaci obchodní v Československu. (Takto organizovaná spolupráce mezi půjčovnou filmů a výrobcem zvukového týdeníku se již v praxi osvědčila. Viz zcela obdobnou spolupráci firmy Movietone News, Inc s firmou Fox Film Corporation).
[Organisace formální]

„Orbis“ by doplnil svou organizaci zvláštním kinematografickým oddělením, které by zatím pozůstávalo z hořejšího technického zařízení a personálu potřebného k výrobě týdeníku. Jeho šéfem by byl redakční úředník, který by zároveň dozrál na činnost obchodního oddělení firmy Praha-Paříž, pokud jde o exploitaci týdeníku a dokumentárních snímků.

Toto oddělení by vydávalo týdeník pod titulem „Naše doba. Československo ve zvuku a obraze. Monopol: Orbis ako[iova] spol[ečnost] kinooddělení v Praze“.

Protože jde o organizaci obecně prospěšnou (filmová propaganda prostřednictvím podniku, který má charakter podniku státního), může býti vedoucím kinooddělení filmový referent ministerstva zahraničních věcí exponovaný do kinooddělení. Sloučení těchto

funkcí alespoň v prvních letech doporučuji proto, že bude nutno, aby nová organizace mohla být důrazně zastoupena ve Filmovém poradním sboru.

[Aktivisace týdeníku]^h

Všechny odborné zkušenosti z tohoto oboru kinematografie vedou mne k naléhavému návrhu, aby kinooddělení bylo zřízeno a aktivováno nejpozději do dvou měsíců. Proto mluvím tyto důvody:

a/ výrobní:

1. je třeba koupiti technické zařízení a náležitě je vyzkoušeti,
2. je třeba využití jarních a letních měsíců k opatření zásoby různého materiálu, ze kterého vhodnou úpravou se stanou dokumentaria, která vedle skutečných časových událostí budou hlavním obsahem nového týdeníku a zároveň podkladem výroby dokumentárních propagačních snímků ucelených.

3. nejpozději do konce března 1936 stanoví Filmový poradní sbor letošní program výroby kulturně-propagačních dodatků a určí jejich výrobce. Kinooddělení musí se již letos podílet na této výrobě, usměrnit ji a získati pro ni vydatnější podporu z fondů pro podporu domácí filmové výroby.

b/ obchodní: Půjčovenskou akvisici nutno bezpodmínečně zahájit propagační přípravou nejpozději v dubnu a celoroční uzávěrky získati v dubnu, květnu a červnu. Od dubna do června se uzavírají v kinech filmy na celý příští rok. V té době končí také smlouvy s konkurenčními týdeníky, jejichž místo musí „Naše doba“ obsadit.

Nejpozději do srpna musí tedy výroba, propagace a akvisice být plně připravena uvést nový týdeník na trh.

V období přípravném – duben až srpen – umístí nová organizace všechny časové události do „Naší doby“ a připraví tak půdu propagaci a definitivní přeměně ze 14ti denní revue na týdeník.

c/ technické: Objednáme-li zvukovou aparaturu ihned, dodá nám ji výrobce teprve za 6 neděl (tato podmínka je všeobecně platná), takže při seberechlejším rozhodnutí nutno počítati a tím, že přípravné práce bude možno v plném rozsahu zahájit teprve asi koncem března 1936.

[Jakou aparaturu koupit?]ⁱ

Získal jsem v roce 1935 pokud možno všechny informace o vhodných přenosných aparaturách (s výjimkou německých, které jsou monopolisovány firmou Tobis-Klangfilm) a společně s Ing. J. Brichtou, odborníkem a soudním znalcem zvukové kinematografie, který je teoreticky i prakticky co nejlépe vyzbrojen pro tento úkol, jsem shledal, že máme prakticky 5–6 možností:

2 systémy britské (Tanar a Vinten)

3 systémy americké (Bell and Howeel a Jenkins and Adair, Akeley, Dewry)

1 systém francouzský (Cameréclair)

Zásadně dáváme s p[anem] Brichtou přednost některému systému evropskému, abychom výrobce pro ev[entualní] nedostatky i jako zdroj náhradních součástí měli po ruce. Ing. Brichta při tom z technických příčin dává přednost britským systémům před francouzským.

Protože všechny uvedené systémy jsou v činnosti v londýnských atelierech, navrhuji, aby mne a Ing. Brichtovi byl umožněn pětidenní zájezd do Londýna, kde bychom všechny systémy pohlédli, zjistili jejich přednosti a nedostatky, srovnali jejich výkon

a ceny a pak podali definitivní odborný návrh na nákup. Sám bych v Londýně zároveň vstoupil ve styk s organizacemi, které by přišly v úvahu pro odběr našich aktualit (zejména firma Gaumont British).

[Jaký personál?]^j

Za technického ředitele podniku navrhuji Ing. Jindřicha Brichtu, jehož životopisná data přikládám. Brichta má odborné vzdělání a značnou zkušenost. V přítomné době natáčí aktuality pro firmy Ufafilm a PDC film. Je původcem zdařilé akce Ufafilmu „Poznej svou vlast“. Sám vlastní 3 fotografické komory filmovací, které dá ochotně k dispozici.

Pro začátek navrhuji, aby místo dvou operátérů byl najat pouze jeden a pomocná síla. Jejich výběr by obstaral pan Brichta. Druhého operátéra bychom najali podle potřeby.

[Závěr]^k

Naši filmovou propagandu může spolehlivě a účelně obstarati jenom naše, dobře technicky vyzbrojená a k ostatní záměrně řízené propagační činnosti přičleněná organizace, jejímž zájmem nebude především výdělečná obchodní činnost, nýbrž veřejná služba, spravovaná tak, aby pokud možno kryla svá vydání a dosáhla maxima účinnosti. Jedině takto organizovaná služba může postupně rozšířiti svou působnost na všechny země Malé dohody a býti účinným nástrojem vnitřní i vnější malodohodové propagandy.

Úkolem kinooddělení Orbisu má tedy býti:

1. ovládnouti čl. výrobu zvukových aktualit a dokumentárních propagačních snímků
2. spolupracovati se školskou kinematografií, která je u nás na prahu rozvoje
3. býti hned od počátku v úzkém styku s Radiojournalem, pokusí-li se analogicky jako v Německu a ve V[elké] Británii uplatnit v Československu televizi

4. spolupracovati s Foto-Centropressem, pro který kinooddělení může pořizovati příležitostně snímky při svých pracích filmovacích, zejména v provinciích, kam Foto-Ce[ntro]p[re]s své fotografie neposílá

5. pořizovati postupně cenný archiv filmových snímků (negativů) význačných čl. osobností a událostí, který většina evropských států již po léta má a udržuje a kterého my doposud vůbec nemáme (v Praze nejsou na př. ani negativy z filmů z října 1918 a počátků naší nové státní existence)

6. exploítovati kino licenci, kterou si Orbis vyzádal, a používati jejího výnosu k úhradě nákladů spojených s výrobou propagačních snímků

7. šířiti ve veřejnosti odborné i laické větší smysl a pochopení pro potřeby, význam a poslání filmového hospodářství československého a býti vůbec onou složkou čl. kinematografie, která konečně vyvolá v život praktickými činy filmovou propagandu malodohodovou a organizuje čl. filmovou propagandu v ostatních zemích

Naše úřady a instituce nemohou déle nečinně přihlížeti k tomu, že Československo je bezmála poslední zemí v Evropě, která doposud nevyužívá cílevědomě a systematicky k účelům zpravodajským a vzdělávacím Lumièrova vynálezu, ačkoliv dílem Komenského otevřela moderním metodám visuálního vzdělání cestu do světa.

AMZV, f. III. sekce, k. 409

a-k – strojopisně podřízeno

1) – návrh J. Elbla z roku 1934 se v písemnostech III. zpravodajské sekce MZV nenachází a nebyl zatím objeven ani v archivních fondech jiných dobových institucí

5.

1936, 5. února, Praha. – Doplnky Jindřicha Elbla k jeho návrhu z 21. ledna 1936 na založení československého zvukového filmového týdeníku. Připojen seznam filmových šotů s československými reáliemi uvedených v letech 1934 – 35 v československé verzi amerického Foxova zvukového žurnálu.

[Doplnky k návrhu na zřízení čsl. filmového týdeníku]^a

Pan přednosta Hájek uplatňuje námitku, že by vydávání samostatného filmového týdeníku mohlo ev[entualně] ohrozit dosavadní rozšiřování čsl. aktualit ve světě a požaduje, abych

1. jednak tuto námitku s rozumnou mírou pravděpodobnosti vyvrátil,
2. jednak ukázal, co získá naše zahraniční propaganda zřízením vlastního filmového týdeníku.

[Kdo filmuje naše aktuality a jak je rozšiřuje]^b

Dovozní povolovací řízení stanovilo, že každý, kdo do Československa dováží a v Československu exploituje veřejným promítáním v kinech cizí filmové týdeníky, musí každý týden zařazovat do nich čsl. aktuality v rozsahu 20 procent celkové metráže týdeníku.

Týdeníky mají standartní metráž mezi 250 a 300 m. 20 procent rovná se tedy 50 až 60 metrům týdně.

V Československu obíhají tyto týdeníky:

Fox Movietone News	(10 kopií týdně)
Paramount žurnál	(9 kopií týdně)
Ufa žurnál	(15 kopií týdně)
PDC žurnál	(10 kopií týdně)

(Žurnál p[ana] Pečeného nepočítám. Protože je doposud němý a vychází dnes již jen ve 3 kopiích týdně.)

Dovozní opatření týká se pouze zařazování čsl. aktualit pro oběh v tuzemsku. Žádná společnost není povolována rozšiřovat naše aktuality v cizině a žádný náš úřad nemá ani oprávnění ani možnost kontrolovat zda se naše aktuality do ciziny vyváží a v jakém počtu.

Žádný náš úřad nemá ani práva předepisovat, aby se natáčely ty nebo ony snímky.

Výrobci se řídí tedy vlastním výběrem a potřebou jak v natáčení tak ve vývozu.

Pro vývoz našich aktualit nepřichází vůbec v úvahu firma PDC, protože nemá žádných vývozních spojení ani možností, a exploitace žurnálu v tuzemsku je pro ní jen vedlejším produktem, který setrvačně udržuje z doby, kdy byla filiálkou anglické firmy. Tato firma nemá také vlastní výrobní organizace. Čsl. vložky vyrábí pro ní Ing. Brichta, který je pořízuje při natáčení čsl. vložek pro žurnál Ufy.

Žurnál německého Ufa filmu má pro zahraniční rozšiřování našich aktualit jen velmi omezený význam. V Československu natočené aktuality mohou se jeho prostřednictvím dostat do světa pouze přes Berlín. To myslím stačí k charakteristice věci. Ufa film také nemohl – přes opětovnou mou žádost – předložit výkaz o oběhu našich aktualit v jeho

zahraničních edicích. Ostatně nemohu považovat za účelné, aby na př. v Jugoslavii, Rumunsku a Polsku obíhaly naše aktuality v rámci německého filmového žurnálu. V západní Evropě, ani v Rakousku ani v Maďarsku nemá žurnál Ufy téměř žádné odbytiště. Ve Spojených Státech vůbec ne.

I kdybychom tedy svým žurnálem vytlačili z čsl. kin žurnály Ufy a PDC, neutrpěla by naše zahraniční propaganda naprosto žádné újmy.

Paramount žurnál zasílá lavenderové¹⁾ kopie čsl. vložek, které v Československu pořizuje němě a dodatečně synchronisuje (nemá vlastní přijímací zvukové aparatury a nemůže tedy natáčet aktuality skutečně zvukové), do Paříže. Pařížská centrála rozhoduje od případu k případu, kterou čsl. aktualitu a v jakém sestřihu a rozsahu ev[entualně] upotřebí v jiných zemích. Po několikeré urgenci předložil Paramount žurnál koncem loňského roku svazek cenzurních lístků, z nichž bylo patrné, že v ojedinělých případech zařadil některé naše aktuality ve Francii, Španělsku, Portugalsku, Polsku a Rakousku.

Paramount žurnál vychází nyní v 9ti kopiích týdně. Naše konkurence v Československu jej tedy neohrozí, protože i kdyby byl exploitován po 20 týdnů, potřebuje k této exploitaci celkem 180 kin z celkového počtu 1300 kin. Lze tedy s rozumnou pravděpodobností počítati, že bude ve své činnosti pokračovat a protože se nemůže vyhnout povinnosti zařazovat v Československu 20 procent čsl. vložek a protože jde o organizaci čistě obchodní, je nasnadě, že tyto vložky, které povinně zasílá své mateřské organizaci do Paříže, bude z prostého obchodního zájmu využívat při každé vhodné příležitosti i v edicích zahraničních.

Totéž platí o žurnálu Fox Movietone News s tím jenom doplnkem, že tato společnost udržuje v Československu vlastní přijímací zvukovou aparaturu a má tedy daleko největší možnost technického uplatnění ze všech žurnálů v Československu pracujících. Zmíněné aparatury nepoužívá výhradně v Československu. Zjistil jsem, častěji, že po celé týdny byla tato aparatura v Rakousku, Maďarsku, Rumunsku, Řecku a jinde a čsl. aktuality se zatím točily němě a dodatečně synchronisovaly.

Foxův žurnál vyvážá negativy čsl. aktualit ihned po vyvolání a pořízení čsl. kopií do Berlína, odtud do Paříže a Londýna a pak do New Yorku. Tamní organizace postupně si ze zasláního materiálu vybírají a ev[entualně] jej zařazují do žurnálu Foxovy společnosti, obíhající v té, které zemi. Podle loňských výkazů, které mi společnost předložila, upotřebují tyto filiálky průměrně asi 25 až 30% všech aktualit v Československu natočených. Jakého druhu „aktuality“ v Československu natáčí je zřejmo z přiloženého seznamu čsl. vložek zařazených do čsl. programů v sezoně 1934–1935. Ve většině případů nelze hovořit o skutečné čsl. filmové propagandě, protože tyto vložky propagační hodnoty nemají.

Také tato společnost vydává v Československu týdně 10 kopií, potřebuje k jejich exploitaci maximálně 180–200 kin z celkového počtu 1300 a naše konkurence jí tedy nemůže citelněji uškodit. Také tato společnost z čistě obchodních důvodů bude pokračovat ve 100 procentním využití našich aktualit v cizině pokud pro ní představují nějakou obchodní hodnotu. Důkazem toho je, že Foxův žurnál nepřestal pořizovat a zařazovat v cizině rakouské a italské aktuality ani tehdy, když rakouská a italská vláda zajistila povinný oběh rakouských a italských oficiálních žurnálů v rakouských a italských kinech a tím skutečně podlomila soutěživost ostatních žurnálů v těchto zemích.

Soutěž našeho žurnálu s žurnálem Foxovým a Paramountu tu může nanejvýše vésti ke snaze soutěžit s námi v jakosti a pohotovosti.

[Co získáme vlastním žurnálem?]

1. Především budeme mít vlastní výrobní organizaci vybavenou jedinou zvukovou přijímací aparaturou v čsl. (oficiálních) rukou (ani vojenská správa nemá u nás zvukovou přijímací aparaturu ...) a můžeme tedy vyrábět co, jak a kdy chceme, aniž bychom museli uvažovat o obchodních zájmech nějaké cizí komandující centrály a aniž bychom museli této centrále odvádět negativy v Československu pořízených snímků,

2. svou výrobou a její soutěží s ostatními ovlivníme a usměrníme výrobu ostatních společností, aniž bychom jim museli diktovat co mají dělat,

3. svými vlastními žurnály můžeme působit nejen doma v daleko větším rozsahu (chci abychom každý týden měli alespoň 150 m čsl. materiálů, čili 2 1/2x tolik, co cizí žurnály), ale bezprostředně šířit filmem svou propagandu zejména v zemích Malé dohody a v SSSR a budeme mít ve své organizaci krystalizační bod k vytvoření žurnálu malodohodového. Do těchto zemí jsme doposud vůbec nepronikly filmem. V SSSR nepracuje vedle státního žurnálu žádná jiná společnost. Výměnou za aktuality sovětské můžeme tam však dobře umístit i aktuality svoje.

4. Výměnou umístíme své aktuality v rakouských a italských oficiálních žurnálech a až se poměry upraví i v polských. (Nebudeme se muset doprošovat za tím cílem blahosklomnosti cizí společnosti, jak se to stalo loni v březnu, když vyslanec Chvalkovský sjednal s hrabětem Paolucim, že zařadí do žurnálu LUCE nějaký projev presidenta Masaryka k oslavě jeho narozenin a my jsme musili prosit pařížského ředitele Foxova žurnálu, aby LUCE půjčil dubl. negativ Masarykova projevu).

Do maďarských žurnálů zařazuje cizí snímky maďarská filmová komise, která v poslední době jeví o naše aktuality značný zájem. Budeme jí dodávat své aktuality přímo a kontrolovat jejich obsah.

5. Ve Francii a ve Velké Británii a koloniích soutěží s Foxovým žurnálem a žurnálem Paramountu řada domácích žurnálů, zejména Pathéjournal, Eclairjournal, France-Actualités a Gaumont-British. Tyto žurnály nemají s Československem doposud žádného styku ačkoliv na př. Eclairjournal kontroluje ve Francii 1500 kin a Gaumont British ve Velké Británii 500 kin. Těmto žurnálům, do nichž se dnes naše aktuality vůbec nedostanou, budeme je dodávat buď za úhradu výrobních nákladů nebo výměnou za aktuality jejich nebo ve zvláštních případech i zdarma. I v tomto posledním, nejkrajnějším případě bude to vždycky ještě dobrá propagační investice.

Tímtež způsobem obsadíme žurnály holandské (2 domácí), skandinávské a pobaltské. Zjistil jsem, že rakouský žurnál dociluje na př. v Londýně dobrých cen za své aktuality, které jeho tamní korespondent prodává i do Spojených států.

6. Při vlastní výrobě můžeme postupně dostat své snímky do oběhu ve vzdělávacích organizacích, klubech a pod. v cizině (na př. Kulturfilm Gemeinde ve Švýcarsku, prostřednictvím Sterling Pictures v New Yorku), sama se 2x nabídla gen. konsulátu (ve Spojených Státech a prostřednictvím Educational Films v Londýně ve Velké Británii a jinde). To všechno nemůžeme dělat dnes, když vlastní výrobní organizace nemáme.

7. Vybavíme-li svou výrobní organizaci dokonalou kamerou na 16m/m film, budeme moci rozšířit svůj filmový materiál v nesčetných anglosaských a francouzských amatérských sdruženích, cinetékách a organizacích pro školskou kinematografii.

8. Při tom včasným vybudováním své vlastní výrobní a exploitační organizace a jejich styků s cizinou, ovládneme zcela určitě doma tento obor působností a budeme připraveni

a/ spolupracovati s vojenskou správou

b/ se školskou kinematografií

c/ s rozhlasem v televizi

9. [A konečně]^d

protože ze společností, které dnes u nás pracují, pouze Foxův týdeník má zvukovou přijímací aparaturu, jsou ostatní žurnály při příležitosti natáčení snímků, které vyžadují příjem původního zvuku (projevy, schůze, konference, slety a pod.) odkázány buď na Foxův žurnál nebo na ateliery A-B. Foxův žurnál obyčejně není ochoten dáti své snímky k dispozici, protože je vázán tuhou organizační disciplinou a pojízdna aparatura A-B není pro svou objemnost vhodná k natáčení aktualit a není také vždy volná (Viz presidentské volby, projevy ministrů a pod.)

Takové snímky budeme tedy vyhledávat a pořizovat my a dodávat je žurnálům ostatním, které toto opatření jen uvítají.

Je ostatně více než pravděpodobné, že žurnálům firmy UFA a PDC budeme moci vůbec dodávat (areí za úhradu) čsl. vločky naší výroby, když získáme pro svůj týdeník Ing. Brichtu.

[Závěr]^e

Pan přednosta vyslovil obavu, aby pro naši soutěž neučil Foxův týdeník odvetná opatření tím, že by zastavil vývoz našich aktualit do svých cizozemských edicí.

Myslím, že podle cizích příkladů se toho nemusíme obávat:

1. Rakousko zřídilo státní žurnál a znemožnilo téměř soutěž ostatních a Foxův žurnál přece rozšiřuje italské aktuality.

2. Itálie zřídila státní žurnál a znemožnilo vůbec soutěž ostatních a Foxův žurnál přece rozšiřuje italské aktuality.

3. Německo „zglajchšaltovalo“ Foxův a Paramount žurnál tak brutálně, jak jen si dovedeme představit a oba tyto žurnály přece rozšiřují německé aktuality.

4. SSSR připouští pouze svůj státní žurnál a Paramount-film přece jen tam pořizuje určité snímky a rozšiřuje je po světě.

My nechceme nikoho násilně monopolně potlačit, nýbrž vybudovat při volné soutěži – pro níž je ostatně dosti místa – vlastní organizaci filmové zpravodajské služby, která právě proto, že bude naše, má vykonat těch dobrých 90 procent práce a služeb pro Československo, které cizinci nikdy sami a bez úplaty nevykonají a které za dnešního stavu věcí nekoná zatím vůbec nikdo.

[5. 2. 36, Elbl]^f

Seznam čsl. aktualit, které Foxův týdeník zařadil do svých čsl. programů v sezoně 1934–1935:

č. 33/VIII	Kraslický dětský orchestr
34	Po službě zábava... (odpočinek letců)
35	Podzimní vojenská cvičení
36	Závody v pojídání švestkových knedlíků v Novém Bydžově
37	Zlatá přilba v Pardubicích

- 38 Křídlový letoun Chalupského
 39 Cirkus v Praze (cvičení artistů)
 40 Manévry gen[erála] Gamelina
 41 Národní garda v Praze – odevzdání praporu
 42 President Masaryk – vyjížďka v Lánech
 43 Velká pardubická steeple-chase
 44 Útulek zabloudilých zvířat
 45 28. říjen v Praze
 46 Lukostřelecký dámský klub v Praze
 47 Průvod obchodníků v Liberci
 48 Pražští mistři ve střelbě (Hallock)
 49 Prodaná nevěsta v Národním divadle
 50 Největší kartotéka v Praze
 51 Slavia – Viktora-Žižkov
 52 Frant[išek] Bláha – mistr kulečnicku
 1/IX Ministr Beneš – novoroční projev
 2 Xylofonistka Strážková
 3 Pražské loutkové divadlo
 4 Senohraby – lyžařský závod
 5 Ledování na Vltavě
 6 Komedianti na laně v pražských ulicích
 7 Šachový turnaj v Nár[odním] domě na Vinohradech
 8 Zimní cvičení vojska ve Šmídeberku
 9 Volba královny krásy v Praze
 10 Masopustní rej Filmové unie a matějská pouť
 11 85. narozeniny presidenta Masaryka
 12 Napříč Prahou – sportovní běh
 13 Přehlídka kloboukových novinek – Lindt
 14 Autoklub učí děti vésti auto
 15 Výroba železa na Kladně
 16 Pašijové hry ve vinohradském divadle
 17 Fidlovačka čsl. červeného kříže
 18 Molitorov v květech – vojenská střelnice v Kobylisích
 19 Svěcení pramenů v Mariánských lázních
 20 Pražská policie
 21 Gymnastická škola p[an]í Friedlaenderové
 22 Umělkyně volantu – pražské sportovkyně
 23 Karpatoruské písně zpívá spolek studentů „Vozrožděnije“
 24 Slavnost Kultur-Verbandu v Karlových Varech
 25 Gymnastikon V. Slechta – Karlový Vary
 26 Dr. Kašpar vítá hosty na katolický sjezd
 27 Katolický sjezd – mše na Václavském náměstí

a-e – podtrženo strojopisně
 f – rukopisně

1) lavenderová kopie – pozitivní kopie sloužící jako podklad k výrobě kopie negativní

6.

1936, Praha. – Rozbor finančních nákladů na vznik a provoz československého zvukového filmového týdeníku uvedených v návrhu na zřízení tohoto filmového týdeníku Jindřicha Elbla z 21. ledna 1936

[Dobrozdání k finančním propočtům pana redaktora Elbla]^a

[I. Rozpočet investic]^b

V rozpočtu pana E[lbla] preliminovány jsou potřebné investice částkou Kč 475.000.–

[1. Přenosná aparatura]^c

Nejdůležitější investicí je pořízení pojízdné zvukové aparatury, preliminované částkou Kč 300 000. Podkladem pro odhad pořizovací ceny této investice byly jmenovanému informace, které si opatřil od pana Ing. Brichty, red[aktora] Kučery, taj[emníka] M. Šafránka a j. V úvahu přicházejí americké aparatury, které prý stojí asi 8 400 \$, to je à 24 Kč 201 600 kromě dovozného, cla a j., anglické a francouzské (pokud jde o poslední aparaturu, systém Clair, sdělil mu M. Šafránek, že stojí 300 000 frcs to je à Kč 160 Kč 480 000, viděl však nabídku téže aparatury za frcs. 250 000, to je à 400 000, ke které ceně poznamenává, že byla na splátky, takže při hotovém placení by přišla podstatně levněji). Z důvodu opatrnosti bych doporučoval zvýšiti preliminář do této položky o 20%, to je na Kč 360 000 000, při čemž se předpokládá, že by se při dovozu aparatury dosáhlo v ministerstvu financí osvobození od cla, takže by se platila pouze daň z obratu, která při kupní částce Kč 360 000 by činila Kč 10 800. Nutno proto do rozpočtu zahrnovati z důvodu opatrnosti investice přenosné zvukové aparatury částkou Kč 370 000.

[2. Autokamion]^d

je preliminován v rozpočtu částkou Kč 40 000; přihlédně-li se k tomu, že příslušné osobní auto bylo by nutno adaptovati pro to, aby v něm mohlo býti uskladněno všechno potřebné zařízení zvukové a vůz současně mohl býti použit k tomu, aby se dalo z jeho střechy fotografovati a kromě toho sloužil k dopravě 3–4 osob, zaměstnaných při natáčení, jest nákupní cena 40 000 nízká a měla by se zvýšiti alespoň na Kč 60 000.

[3. Fotografické komory]^e

to je dvě ruční po Kč 10 000 a jedna volná statická za Kč 25 000 jsou preliminovány v částce přiměřené.

[4. Přenosný zvukový promítací přístroj]^f

Kč 40 000 a ostatní zařízení pracovních místností v částce Kč 50 000

O přiměřenosti nákupních cen nemohu se vyjádřiti, ale z údajů, které mi pan E[lbl] poskytl, dá se usuzovati, že by se s nimi vystačilo.

[5. Investice úhrnem]^e

Celkový úhrn investic, preliminuje pan E[lbl] částkou Kč 475 000; přihlédneme-li ke korekturám v položce 1 a 2, zvýšila by se jejich nákupní hodnota o Kč 70 000 + 20 000, to je na 575 000, takže počítalo-li by se s další rezervou Kč 25 000, byl by úhrn všech investic asi Kč 600 000.

[II. Rozpočet provozních nákladů]^h[1. Úmor investic]^h

Úmor z investic preliminuje pan E[lbl] 10%, neboť vychází z předpokladu, že uvedené investice budou sloužiti 10 let. Uvedený předpoklad pokládám za příliš optimistický, neboť se musí počítati s tím, že se technické zařízení nejen rychleji opotřebuje, ale i technicky zastarává, takže správnější by bylo amortisační procento zvýšiti alespoň na 15 let (to je úmor v 6–7 letech). Přihlédneme-li se ke zvýšené hodnotě investic (viz Investice) z Kč 475 000 na Kč 600 000, jevil by se roční úmor, s kterým by se mělo počítati jako s provozovacím nákladem, částkou Kč 80 000 místo rozpočtených Kč 47 000.

[2. Osobní náklady]ⁱ

Osobní náklady jsou v rozpočtu uváděny za předpokladu, že podnik nezabýval by se sám přímo komerční exploatací vyrobených filmů, ale tuto exploataci svěřil nějaké půjčovně (na př. Praha-Paříž). Za tohoto předpokladu jevil by se osobní náklady technického personálu včetně redakčního úředníka přiměřenými; ovšem při srovnání s osobními náklady jiných filmových společností, jsou spíše nižší než vyšší, zejména měl-li by nový podnik angažovati síly prvotřídní. Proto by opět z důvodu opatrnosti bylo vhodné, počítati v rozpočtu s rezervou alespoň ve výši 30% preliminovaného nákladu, to je asi o Kč 58 000 více, takže osobní náklady byly by pak místo Kč 182 000 Kč 240 000. V případě, že by podnik měl vybudovati vlastní komerční agendu exploatační, musil by angažovati asi 5–6 sil (to je programistiku, praktikanta, účetní a korespondenční sílu a 2–3 zástupce akvisitery, na něž osobní náklad by byl asi Kč 70 000, ne-li více; počítáme-li s komerčním ředitelem, zvýšil by se osobní náklad na Kč 120 000.)

[3. Cestovní paušál a diety]^j

Preliminovaná částka Kč 25 000 je nízká; počítáme-li s tím, že cca 3–4 osoby musejí by býti asi 4 měsíce, to je 120 dní v roce venku (v ČSR); za předpokladu diet pro uvedené 3–4 osoby 350 denně, jeví se náklad cestovních diet již samotný částkou Kč 42 000.

[4. Výrobní náklady negativního materiálu]^k

Rozpočet vychází z předpokladu, že při výrobě 150 m negativního materiálu týdně, sestřihlo by se asi 196 m, to je 130%; předpoklad dosti optimistický vzhledem k tomu, že sestřih u velkých filmů dělá až 400–500%; ovšem při povaze filmového týdeníku by sestřih nemusel dosáhnouti takového procenta. Z důvodu opatrnosti doporučoval bych zařaditi do rozpočtu předpoklad 200% na sestřih, takže by na výrobu negativního materiálu 450 m týdně, to je ročně 23 400; připadal pak náklad Kč 117 000 místo Kč 90 000. Cena Kč 5 výrobních nákladů za 1 m je přiměřena.

[5,6. Výrobní náklady cizího materiálu včetně dubl materiálu]^l

Jednotlivé ceny 13 a 6 zdají se přiměřené; při přesném propočtu u 52 týdnů zvýší se položka u cizího materiálu lavendrovaného z Kč 93 600 na Kč 101 400 a u dublu materiálu z Kč 43 200 na 46 800.

[7. Positivní kopie]^m

Cena za 1 kopii 1m Kč 2,60 je přiměřená; při přesném propočtu na 52 týdnů zvýší se náklad z Kč 374 400 na Kč 405 600.

[8. Nájem, otop, světlo, místnosti]ⁿ

Preliminováno Kč 30 000, to je cca 5 místností a 5 000, což je přiměřeno stávajícím nájemním poměrům.

[9. Provozovací náklady celkem]^o

V rozpočtu jsou preliminovány částkou Kč 885 000. Přihlédneme-li ke korekturám výše vyznačeným, jevil by se takto:

a) amortisace	Kč	80 000
b) osobní náklady techn[ického] personálu	Kč	240 000
c) cestovné, diety, provoz auta	Kč	80 000
d) negativní materiál, výroba	Kč	117 000
e) výrobní nákl[ady] cizího lavend[erového] materiálu	Kč	101 000
f) výrobní nákl[ady] dubl cizího	Kč	47 000
g) pozitivní kopie 10x	Kč	405 000
h) nájemné, otop, osvětlení	Kč	30 000
provozovací náklady úhrnem	Kč	1 100 000

což je asi o Kč 215 000 více než preliminováno. V této částce možno počítati s určitou rezervou na nepředvídané různé náklady.

Kdyby se k podniku přičlenila komerční agenda nutno počítati s dalším nákladem asi Kč 120 000, ovšem bez provise akvisiterům, která se odhaduje 10% z uzávěrek, to je při tržbě Kč 880 000 ročně asi Kč 80 000, takže celkový náklad komerční by pak byl asi 208 888–250 000 Kč, což odpovídá zhruba odhadu pana E[lbla] (str. 8 jeho exposé), že na úhradu komerční režie nutno počítati s 30% z rovozních nákladů, t. j. podle jeho rozpočtu Kč 885 000 (30% = 265 000). Tato položka by prý odpadla buď zcela nebo zčásti, jestliže by exploataci v zadávání obstarávala půjčovna Praha-Paříž, která by tento náklad mohla nésti vzhledem k jinému prospěchu, který by z exploatace měla při zadávání vlastních filmů a vzhledem k tomu, že stávající komerční zařízení musí pro tento účel tak jako tak míti. Tuto otázku bylo by třeba přesně objasniti při jednání s p[anem] Dr. Papouškem.

Podstatných úspor v komerční agendě dalo by se ovšem docílit, kdyby filmový podnik byl spojen s Fotocepsem.

[10. Výrobní cena týdeníku filmového]^p

Pro informaci uvádím, že podle mých propočtů natočení 100 m filmového týdeníku vlastního v 10 kopiích přišlo by asi na Kč 9 400, 150 m na Kč 14 000 a 300 m na Kč 28 000, což zhruba odpovídá i údajům pana E[lbla], který na str. 7 svého exposé uvádí, že 300 m zvukového dodatku v 10 kopiích stojí dnes Kč 32 000 (24 000 pořiz[ovací] náklady – 8 000 cena za kopie). Rozdíl Kč 4 000 si vysvětluji tím, že v ceně, uváděné panem E[lblem] je zahrnuta pravděpodobně komerční režie, s kterou jsem ve výše uvedené kalkulaci nepočítal.

[III. Příjmy z exploitace]^a

Pan E[bl] na str. 5 svého exposé počítá z průměrnou cenou půjčového Kč 650 za 1 kopii za 1 týden, která se snižuje postupně v 2. týdnu na Kč 300, ve třetím na Kč 200, ve čtvrtém na Kč 150, v pátém na Kč 100 atd., takže v 13. týdnu činilo by půjčovně pouze Kč 10. Poněvadž své údaje opírá o zkušenosti půjčovny Praha-Paříž, zdá se, že uvedené ceny jsou dosažitelné a že dal by se splnit i předpoklad, že by umístěno bylo postupně ve 130 biografech (z celkového počtu 1 300 kin v ČSR). Příjmy ovšem počítány jsou brutto a pravděpodobně byla by na ně režie asi 10% provise zástupcům, ke kterým přihlížím v t. zv. komerční režii, kterou jsem však do kalkulace nebral.

Nepřehlížíme-li k této okolnosti, nutno počítati s příjmem o 10 % nižším, to je místo Kč 848 000 pouze Kč 753 000 ročně. Dodatečné příjmy daly by se získati, jestliže by se podařilo rozšířiti počet kin, promítajících náš týdeník resp[ektivně] docílily-li by se vyšší ceny půjčového; též z příležitostného zhodnocení archivního materiálu pro dokumentární filmy dalo by se něco vyzískati.

[IV. Rekapitulace]^a

Bilance výrobních nákladů a příjmů podle korektur, které jsem provedl z důvodu opatrnosti v jednotlivých položkách, dávala by asi tento obraz ročního schodku:

výrobní náklady bez komerční agendy	Kč	1 100 000
příjmy po odpočtení 10% provise	Kč	753 000
schodek ročně hlavně první rok	Kč	347 000

Úhrada schodku

a) z fondu pro podporu domácí výroby
minimálně Kč 140 000

b) příspěvek MZV za dokum[entární]
filmy, které by se vyrobily z archivního
materiálu a kterýžto obnos dnes

M[inisterstva] Z[ahraničních] V[ěcí] vynakládá	Kč	100 000	Kč	240 000
nekrytý schodek	Kč	107 000		

Nekrytý schodek dal by se uhraditi jednak úsporami v nákladech, jednak rozmnožením příjmů. Kdyby se však mělo počítati ještě s komerční režii v plně výši (to je podnik by týdeníky v tuzemsku sám exploitoval), zvýšil by se schodek asi o Kč 100 000 – 120 000.

[V. Financování podniku]^a

Pro hladké financování celého podniku bylo by podle mého názoru potřeba asi kapitálu 1 000 000–1 200 000; z této částky vázáno by bylo investicemi circa Kč 600 000, na provozovací kapitál připadlo by asi Kč 400 000 resp[ektivně] Kč 600 000. Podle přesného propočtu, který dodatečně předložím a v kterém kalkuluji, že příjmy docházely by si za 3 měsíce po zadání, jevila by se finanční potřeba provozovacího kapitálu jednak v důsledku faktického schodku (viz výše) jednak v důsledku časového rozdílu mezi vydáním a příjmem circa 350 000–400 000, takže by se s celkovým kapitálem kmenovým ve výši Kč 1 000 000 vystačilo.

[VI. Resumé]^a

Projekt mohu doporučiti obchodně za předpokladu, že roční schodek circa 100 000 – 200 000, s kterým zejména v prvých letech, než se organizace zavede, nutno počítati (mohu-li kalkulovati s mimořádnými příjmy Kč 140 000 z fondu ministerstva obchodu a Kč 100 000 z ministerstva zahr[aničních] věcí za dokum[entární] filmy), byl by se stanoviska ministerstva zahr[aničních] věcí vyvážen propagačním účinem z celého podniku.

AMZV, f. III. sekce, k. 409

a-t – strojopisně potvrzeno

7.

1936, 4. března, Praha. – Zpráva Jindřicha Elbla o jednání s předsedou filmového spol[echnosti] A-B Barrandov Milošem Havlem a zástupci ministerstev školství, zahraničních věcí, obchodu a financí dne 2. března 1936 o výrobním programu spol[echnosti] A-B a návrhu Miloše Havla vybudovat státní filmový týdeník.

Ministerstvo zahraničních věcí

odbor III, odd. 2

Refent: Elbl

Dne: 6. 3. 1936

Do spisovny: 30. 6. 1936

Věc: Státní filmový žurnál

[Pro domo]^a

Pan M[iloš] Havel, předseda spol[echnosti] A-B pozval dne 2. března 1936 na Barrandov zástupce M[inisterstva] Z[ahraničních] V[ěcí], M[inisterstva] Š[kolství] a N[árodní] O[světy], obchodu a financí (porady se zúčastnil i nově jmenovaný předseda Filmového poradního sboru a přednesl program A-B (vlastní výroba filmů, vlastní půjčovna, úprav dovozu a pod.).

Havel přednesl mimo jiné i návrh, aby byl zřízen státní filmový žurnál, který by podle rakouského vzoru měl monopol, aby tento žurnál vyráběla zvláštní společnost, která by spolupracovala s Foxem (ostatní žurnály, aby se zakázaly pro nehospodárnost), aby z výtěžku žurnálu vyráběla společnost 50 propagačních snímků ročně (120–200m).

Porada se v debatě o předloženém programu nedostala až k tomuto bodu návrhu, v poradě se bude pokračovat v pondělí 9. května 1936.

4. 3. 36 [Elbl]^b

AMZV, f. III. sekce, k. 409

a – strojopisně potvrzeno

c – rukopisem

8.

1936, listopad, Praha. – Návrh předsedy filmové společnosti A-Barrandov a předsedy Svazu filmové výroby v ČSR Miloše Havla založit zvukový Ústřední československý zvukový filmový týdeník při Filmovém studiu, který by se stal hlavním orgánem československé státní filmové propagandy.

[Rozvrh výroby Ústředního čs. filmového týdeníku]^a

V posledních dnech sřlilo volání po zavedení opravdu hodnotného ústředního čs. filmového týdeníku. To proto, poněvadž se ukázalo, že řada žurnálů cizích přinášela často obrazy nevhodné pro naše obecnstvo (a často i nevídané), ačkoli cenzura z věcných důvodů zakročiti nemohla. Často tendenční zahrocení cizích týdeníků nevidí naše obecnstvo rádo – a při tom postrádá hodnotné vločky československé, protože předepsané aktuality československé cizí týdeníky považují za vnucenou vločku a odbývají ji často dosti ledabyle.

Je tedy zapotřebí filmového žurnálu, který by vyhovoval typicky českým požadavkům a ve své koncepci držel se velké demokratické tradice našeho národa. Demokratický duch a naprostá objektivita jsou podmínkou – a filmový žurnál s tímto podkladem bude lze považovat za účinný prostředek k výchově ke státnosti. Nebude určen jen k posile sebevědomí státního národa, nýbrž bude určen i k propagaci státní myšlenky v našich menšinách.

To znamená tedy, že v Ústředním čs. filmovém týdeníku budou vedle aktualit cizích zastoupeny alespoň rovným dílem sujety československé, a že tyto snímky budou tak hodnotné, že je bude lze zasílat do zahraničí. Z aktualit zahraničních budou se pak vybírat jen snímky skutečně zajímavé a cenné – nikoli jak se tomu dnes v cizích žurnálech děje (na př. skoro v každém čísle týdeníku jsou koňské dostihy, autom[obilové] závody a pod.).

Hlavní zřetel Ústředního čs. filmového týdeníku obrací se přirozeně na naši rozšířenou vlast – na území států Malé dohody. Budeme se snažit vyrobit žurnál takového obsahu a tak vysoké úrovně, aby mohl ve stejném znění být promítán ve všech třech spřátelených státech. V každém jeho čísle bude alespoň jeden snímek z obou států.

Aby bylo dosaženo naprosté technické dokonalosti, vyšle Ústřední filmový čs. týdeník jeden ze svých kamionů do těchto států Malé dohody, aby na místě mohly býti natáčeny snímky zvukové.

Je samozřejmé, že týdeník, jež má splniti všechny tyto požadavky, musí být vyráběn u nás, a že je nutno se postarat o dostatečnou exploitaci, protože jinak není možno konkurovati s týdeníky cizími, které sem dovážejí snímky již amortisované, a jejichž jedinou reží je de facto česká vločka, o jejíž kvalitě jsme se již zmínili, a aparát exploitace.

Tím okamžikem, jak by Ústřední čs. filmový týdeník vstoupil na místo dosavadních týdeníků jednotlivých společností, jejichž zájmy se často kříží s demokratickou ideologií našeho státu, byly by umožněny tyto předpoklady. A jen eliminací všech ostatních týdeníků byla by umožněna rentabilita opravdu hodnotného týdeníku našeho, jehož výnos nadto by byl věnován dobru českého filmu a institucím, utvořeným k jeho zvelebení (Filmové studio).

Ústřední čs. filmový týdeník bude obsahovat vždy část domácí a zahraniční. Při celkové délce 350 m připadala by na každou z obou částí asi polovina. Část československá bude míti obsah následující.

1. Aktuální události.
2. Projevy politiků a jiných význačných osobností k různým aktuálním událostem našeho života, čímž se Ústřední čs. filmový týdeník stane mostem mezi vládou a lidem, jehož v dnešní době je velmi zapotřebí.
3. Co vykonal stát pro občana. Tato část bude vysloveně státně propagační a bude věnována pozitivní práci státu: stavba škol, silnic, sociální péče, železnice, pošty a pod.
4. Armáda. O armádu je mezi občanstvem veliký zájem. Ústřední čs. filmový týdeník bude míti za úkol sledovati armádu při jejím životě a její práci. V době manévrů či význačných návštěv věnuje jí celé číslo.
5. V každém čísle bude obrázek z některých našich lázní, zobrazující krásy naší vlasti a její bohatství.
6. Novinky ze sportovního světa.
7. Umění a technický pokrok. Tato kapitola bude věnována našim lidem a jejich práci.
8. a 9. Nejméně po jedné aktualitě z Rumunska a Jugoslaviie, mimoto pak i snímky topografické a ethnografické, sblíživší národ československý s lidem spřátelených států.

Mimoto to by bylo úkolem Ústředního čs. filmového týdeníku i založení československého filmového archivu, což je starou bolestí našich filmařů. Při význačných příležitostech budou montovány přehledy význačných událostí (na př. k 28. říjnu státně propagační snímky „Devatenáctý rok republiky“). Po tomto přehledu ideové a ideologické stránky Ústředního čs. filmového týdeníku obrátíme se k otázkám hospodářským, jež by bylo nutno řešiti při jeho založení. Rozvrh potřebného zařízení pro nerušený a správný provoz bude vypadati následovně:

2 zvukové kamiony.....	Kč	1 600 000
1 kamion agregátový se 4 reflektory na snímky noční u reportáže v místnostech	Kč	120 000
6 kamer reportérských, němých	Kč	150 000
zařízení kanceláře	Kč	60 000
zařízení skladu surovin, negativů a archivu.....	Kč	40 000
různé drobnosti zařízení.....	Kč	20 000
promítačka.....	Kč	40 000
celkem asi	Kč	2 050 000

Předpokládáme v tomto rozvrhu naprosto dokonalé technické vybavení, jež ovšem bude naprosto nutné. Vlastní provoz bude míti následující [roční kalkulaci].^b

personální režie:		
1 administrativní ředitel, řídící veškerou agendu	Kč	80 000
1 redaktor, redigující formální stránku týdeníku.....	Kč	40 000
1 administrativní úředník pro jednání se stranami (povolení a pod.)	Kč	30 000

1 účetní	Kč	20 000
2 pomocní úředníci s technickými znalostmi.....	Kč	50 000
2 slečny k vyřizování korespondence a vedení archivu	Kč	25 000
1 kancelářský sluha	Kč	10 000
	Kč	255 000

technický personál

2 zvukoví technici, z nichž 1 ved[oucí]	Kč	75 000
6 operatérů	Kč	145 000
3 soféři	Kč	35 000
1 cutter	Kč	25 000
3 mechanici	Kč	40 000
	Kč	320 000

provozní výdaje:

[1 číslo týdeníku v celém nákladu (80 kopií)]

filmová surovina:

1 500 m neg[ativního] obrazu à 4,20	Kč	6 300
800 m neg[ativního] zvuku à 1,40	Kč	1 120
2 300 m vyvolání à 1	Kč	2 300
titulkový negativ (i s úpravou)	Kč	500
střížna	gratis	
cizí vložky s dopravou a clem	Kč	25 000
positiv hotových kopií = 80x300m = 25 000m	Kč	50 000
cestovné, diety a různé	Kč	4 780
1 číslo bude tedy mít režii	Kč	90 000
52 týdnů po Kč 90 000	Kč	4 680 000

nájem a režie:

nájem za místnosti kanceláře a místnosti provozní	Kč	60 000
místnosti skladu a archivu	Kč	50 000
kancelářská režie	Kč	80 000
pojištění cca	Kč	15 000
amortisace technického zařízení a přístrojů	Kč	730 000
(úmor během 3 let při 7% zúr[ocení])		
amortisace zařízení kancelář (úmor 15%)	Kč	8 000
	Kč	943 000
různé	Kč	302 000
dozor a správní výbor	Kč	200 000
celkem tedy	Kč	6 700 000

V předpokladu, že by Ústřední čs. filmový týdeník byl hrán všemi biografi našeho státu (nyní v provozu 1832), kryl by režii, kterou jsme zde načrtli. Počet 80 kopií byl zvolen

proto, aby se exploitační doba zbytečně neprotahovala. Při tomto počtu byl by týdeník obehán ve všech kinech republiky během 23 týdnů. Ceny budou určeny dle klíče, sestaveného dle výše obratu počtu sedadel a hracím pořadí dotyčného kina.

Celkový obrat bude ročně obnášeti na sedm a půl milionu Kč, z čehož na exploitaci počítáme nejméně 1/2 milionu Kč.

Založením Ústředního čs. filmového týdeníku nebudou snad vyřazeny cizí aktuality z našich kin. Má tu býti jen získána centralisace filmového zpravodajství, která umožní přehled a tím i výběr nejlepších a nevhodnějších aktualit pro naše obecnost. Ze všech cizích aktualit, jež budou k dispozici, budou tedy do žurnálu vložena nejlepší místa.

Aby Ústřední čs. filmový týdeník se mohl vyrovnati nejlepším žurnálům cizím, musel by jeho obrat býti zabezpečen. Proto by bylo nutno eliminovati naprosto dovoz cizích žurnálů a výrobu žurnálů domácích, jež konečně dosud stejně nehrají žádnou úlohu ani rozšířením, ani kvalitou.

Nový týdeník bude vycházeti nejméně ve dvou verzích českých a jedné německé, zpracované zvláště pro zněmčené území. Tím by bylo umožněno hraní Ústředního čs. filmového týdeníku ve všech kinech republiky, což by velice prospělo rozšíření a účinku filmové propagace.

Nejvhodnějším datem pro zahájení provozu bude 1. červenec 1937, ježto přípravné práce technické budou trvati nejméně 6 měsíců. Odhadujeme režii ode dne zahájení až do úplného zaběhnutí (15-18 týdnů) asi na Kč 200 000 a rovněž tolik bude státi asi režie přípravných prací. Na propagaci nového žurnálu bude věnováno 100 000 Kč, takže kalkulace zahájení prací bude asi vypadati takto:

věčné náklady dle rozvrhu na str. 3	Kč	2 050 000
režie a personál před 1. červencem 1937	Kč	200 000
režie a personál od 1. července 37 až do úplného zaběhnutí	Kč	200 000
položka na propagaci	Kč	100 000
celkem tedy	Kč	2 550 000

Ústřední čs. filmový týdeník bude vydáván v rámci Filmového studia, jež za tím účelem bude přetvořeno v příslušnou právní normu, aby všestranně mohlo zastávat funkce, nutné pro vydávání a exploitaci žurnálu. Výnos, jak jsme již řekli, bude věnován účelům a institucím vytvořeným pro zlepšení českého filmu.

SÚA, f. MPOŽ, Zápisy ze schůzí FPS.

a-c - strojopisně podtrženo

9.

1937, 13. dubna, Praha. – Smlouva o zřízení komanditní společnosti Aktualita.

[Smlouva o zřízení komanditní společnosti]

Podepsaní JUDr. František Papoušek,¹⁾ advokát v Praze II., Washingtonova č. 1, JUDr. Jaroslav Šalda,²⁾ úředník v Praze XIX. – čp. 1829 a Karel Pečený,³⁾ ředitel v Praze II. Národní třída č. 32, Miloš Havel,⁴⁾ ředitel v Praze II čp. 2000, Ing. Jaroslav Simonides, úředník v Praze XII., Kolínská ul. 13 a Willy Haas,⁵⁾ spisovatel v Praze XIX., Velvarská ul. 88 zřídili níže uvedeného dne, měsíce a roku komanditní společnost za níže uvedených modalit:

I.

Firma společnosti zní: Aktualita, komanditní společnost, Karel Pečený a spol. v Praze.

II.

Osobně ručícími společníky (komplementáři) v této společnosti jsou JUDr. František Papoušek, JUDr. Jaroslav Šalda a Karel Pečený. Jako komanditisti k téže komanditní společnosti přistoupili řed[itel] Miloš Havel, Ing. Jaroslav Simonides a Willy Haas.

III.

Sídlo má komanditní společnost v Praze.

IV.

Předmětem podniku jest: výroba filmů všeho druhu, obchod s filmy, půjčovna filmů a vývoz i dovoz filmů.

V.

Komanditní společnost vznikla dnem podpisu této smlouvy všemi podepsanými společníky a trvati bude dobu neurčitou.

VI.

Osobně ručící společníci složili do společnosti tyto vklady:

1. JUDr. František Papoušek 20 000 Kč

slovy dvacet tisíc Korun čsl.

2. JUDr. Jaroslav Šalda 20 000 Kč

slovy dvacet tisíc Korun čsl.

3. Karel Pečený 15 000 Kč

slovy patnáct tisíc Korun čsl.

a budou tito osobně ručící společníci v komanditní společnosti osobně činni. Komanditisti složili dohromady vklad v hotovosti 45 000 Kč

slovy čtyřicet pět tisíc Korun čsl.

a sice:

1. Miloš Havel, ředitel 15 000 Kč

slovy patnáct tisíc Korun čsl.

2. Ing. Jaroslav Simonides 15 000 Kč

slovy patnáct tisíc Korun čsl.

3. Willy Haas 15 000 Kč

slovy patnáct tisíc Korun čsl.

Počáteční základní jmění společnosti jest tedy 100 000 Kč

slovy jedno sto tisíc Korun čsl.

VII.

Společnost na venek zastupovati a za ni znamenati oprávnění jsou kteříkoli dva z osobně ručících společníků a sice znamenati budou tito způsobem, že pod znění firmy kýmkoli napsané, vytištěné neb razítkem vytlačené, kteříkoli dva z osobně ručících společníků připojí svoje vlastnoruční podpisy.

VIII.

Naproti společnosti jsou osobně ručící společníci zavázáni vyžádati si ke všem právním jednáním, jež zavazují společnost v každém jednotlivém případě částkou 1 000 Kč slovy jeden tisíc korun čsl. převyšující, usnesení společnosti (odst[avec] X.). I jinak povinen jest osobně ručící společník, jednaje za společnost, řídit se instrukcemi a usneseními společnosti (odst[avec] X.).

IX.

Komanditistům zajišťují se uvnitř společnosti všechna práva, která po zákonu náležejí ve společnosti komplementářům, pokud je zákon neb tato smlouva výlučně nevyhražuje.

X.

Každé usnesení uvnitř společnosti – pokud nutně zákon souhlas všech společníků nenařizuje – děje se právoplatně, stalo-li se většinou hlasů, při čemž též komanditistům stejně jako komplementářům přísluší hlasovací právo a připadá na každých plných 1 000 Kč slovy jeden tisíc korun čsl. vkladu společníkova témuž jeden hlas. O zrušení společnosti a o přeměně společnosti ve společnost akciovou, jakož i o podmínkách této přeměny usnášejí se společníci stejným způsobem většinou hlasů.

XI.

Zemře-li některý osobně ručící společník nebo přestane-li některý z osobně ručících společníků býti z jakéhokoli důvodu společníkem, nezrušuje se společnost, nýbrž trvá dále s ostatními společníky. Vystupujícímu společníku resp[ektive] jeho pozůstalosti vyplatí se jeho podíl podle poslední bilance.

Kolek za 5 Kč.

(odst[avec] X.) Vystoupí-li společník v prvním obchodním roce, vyplatí se mu jeho počáteční vklad se 6% úroky. O přijetí nového osobně ručícího společníka na místě společníka vystoupivšího rozhoduje se usnesením společníků (odst[avec] X.).

XII.

Pan Karel Pečený souhlasí s tím, aby společnost trvala pod dosavadním jeho jméno nesoucí firmou i tehdy, kdyby společníkem býti přestal.

XIII.

Přestanou-li býti společníky všichni komanditisté, trvá společnost dále pod dosavadní firmou s vyloučením označení: „Komanditní“ jako společnost veřejná, po případě jako firma jednotlivcova. Komanditistovi vyplatí se v tom případě jeho podíl podle poslední bilance (odst[avec] XI. a XV.), případně v prvním obchodním roce podle zásady vyslovené v poslední větě odst[avec] XI.

XIV.

Rok obchodní počíná 1. července a končí 30. června. První obchodní rok počíná uzavřením této smlouvy a končí 30. června 1938.

XV.

Každoročně v měsíci srpnu od roku 1938 počínajíc vyhotoví se inventář a bilance za uplynulý obchodní rok podle zásad obchodních.

XVI.

Zisk, pokud se společníci jinak neusnesli (odst[avec] X.), rozdělí se mezi osobně ručící společníky a komanditisty podle poměru vkladu každého společníka. Komanditista ručí v stejném poměru osobně ručícím společníkům též za všechny ztráty společnosti i nad výši svého vkladu. Ve stejném poměru rozdělí se i jmění, dojde-li k zrušení společnosti.

XVII.

Pro případ zrušení společnosti – pokud se tato jinak neusnesla (odst[avec] X.) provedou likvidaci veřejně ručící společníci.

XVIII.

Útraty spojené se sepsáním této smlouvy, se zápisem firmy do obchodního rejstříku a poplatky ze smlouvy zaplatí společnost.

XIX.

Smlouva tato vyhotovuje se v jednom exempláři, kterou podrží jako společnou listinu pan JUDr. František Papoušek. Ostatní společníci obdrží ověřené opisy.

Tomu na důkaz vlastnoruční, ověřené podpisy všech osobně ručících společníků i komanditistů resp[ektivě] jejich firmantů.

V Praze, dne 13. dubna 1937

JUDr. František Papoušek v. r.

Dr. Jaroslav Šalda v. r.

Karel Pečený v. r.

Miloš Havel v. r.

Ing. Simonides Jaroslav v. r.

Willy Haas v. r.

Kolek za 8 Kč. Číslo jednací: 59 422

Osvědčuji, že pánové: JUDr. František Papoušek, advokát v Praze II Washingtonova 1, JUDr. Jaroslav Šalda, úředník v Praze XIX čp. 1829, Karel Pečený, ředitel v Praze II Národní tř. 32, Miloš Havel, ředitel v Praze II čp. 2000, Ing. Jaroslav Simonides, úředník v Praze XII Kolínská 13 a Willy Haas, spisovatel v Praze XIX Velvarská 88, jejichž totožnost osoby potvrdili mi mně osobně známí svědkové pánové: Jiří Pichl, senátor v Praze XII Máchova 8 a Dr. Otakar Krouský, advokát v Praze II Jungmannova 41, tuto listinu přede mnou dnes vlastnoručně podepsali. Notářství v Praze II Vodičkova 33, dne třináctého dubna roku tisícího devítistého třicátého sedmého.

Poplatek, kolek vzdálení,

čas a daň.....107 Kč.

Dr. Jaroslav Čapek

notář v. r.

[...]^b

NFA, f. Aktualita, i. č. 2

a – strojopisně podtrženo

b – razítko okresního civilního soudu pro vnitřní Prahu a kolky

1) – František Papoušek (1879 – 1947), spoluzakladatel firmy Praha-Paříž na dovoz francouzských a ruských filmů

2) – Jaroslav Šalda (1880 – 1965), ředitel akciové společnosti Melantrich

3) – Karel Pečený (1899 – 1965), majitel Československého filmového týdeníku

4) – Miloš Havel (1899 – 1968), předseda filmové společnosti A-B Barrandov, předseda Svazu filmové výroby v ČSR

5) – Willy Haas (1891 – 1973) esejista, divadelní a filmový kritik, vydavatel Die literarische Welt, redaktor německé verze filmového týdeníku Aktualita

10.

1937, 11. října, Praha. – Písemný podklad pro jednání III. zpravodajské sekce MZV o finančním rozpočtu filmové společnosti Aktualita vyrábějící Československý filmový týdeník Aktualita.

MZV, odbor III/1

[Tajné]^a

Důvěrné

Věc: Společnost „Aktualita“

Filmový týdenní journal

Došlo: 11. 10. 1937

Spisovna: 12. 10. 1937

P[ro] d[omo]

[Vložen záznam připravený pro rozpočtové jednání v r. 1937]^b

A[d] a[cta] 11. 10. 1937

[Aktualita]^c

[Filmový týdenní žurnál]^d neměl téměř dobrých československých aktualit. Uplatňovali se tu zástupci cizích podniků [Fox, Paramount]^e a německá [Ufa].^f Dále byl Čsl. filmový týdeník [Pečeného],^g který však byl často bez zvuku anebo jen synchronisován, takže neměl světové konkurence a nebylo možno uplatňovati jej v cizině.

Pro důležité události nebylo tu vůbec pojízdné zvukové aparatury. Před třemi lety měl tu takovou Fox, ale ten ji pro nevýnosnost odvolal, takže bylo nutno volati aparaturu z Berlína. Tam se také hotovily potřebné filmy. Hotoví se též verše [německá]^h a navázaly se styky s cizinou, kde se náš [filmový týdeník]^{ch} umísťuje. Dále se buduje spolupráce se [státy Mladé dohody].ⁱ Proto byla založena nová komanditní společnost „Aktualita“, která převzala podnik „Pečeného“ a přeměnila [němý týdeník na zvukový].^j

Prozatímní účast je: Pečený 15%, Havel 15%, mladý Šalda a Ing. Simonides 35%, Dr. Fr[antišek] Papoušek 20% a pan Haas 15%. (Celkem je upsáno 100 000 Kč.) Společnost opatřila zvukovou aparaturu a docílila v krátkém čase značné [uplatnění]^k

týdeníku. [Dříve]¹ se dělaly pouze dvě kopie, jež šly ve 20 biografech. Nyní se dělá 10 kopií, jež obíhají asi ve 250 biografech.

Hotoví se též verze německá a navázaly se styky s cizinou, kde se náš [filmový týdeník]² umisťuje. Dále se buduje spolupráce se státy [Malé dohody].³

AMZV, f. III. sekce, k. 846

a-n – strojopisně podtrženo

11.

1937, 8. listopadu, Praha. – Písemný materiál o Československém filmovém týdeníku Aktualitu s údaji o výši potřebné finanční podpory na její provoz ze strany MZV projednávaný ve III. zpravodajské sekci MZV.

MZV, odbor III/2 Důvěrné. [(Tajné)]^a

Věc: Aktualita čs. zvukový týdeník, filmová propaganda v cizině

došlo: 22. 11. 1937

Označení spěšnosti: Ihned

Oběh spisu: Za předpokladu schválení panem ministrem není námitek.

1. 12. 1937

III/1 Poukaz byl proveden čís. 159 200/37

Spisovna: 3. 1. 1938

[Záznam]^b

V dohodě s ministerstvem zahraničních věcí byla v Praze ustavena 13. května 1937 komanditní společnost „Aktualita čs. zvukový týdeník“ (Praha II, Václavské náměstí 51), která v intencích a podle přání ministerstva zahraničních věcí opatřuje pravidelné filmování všech důležitých čs. událostí a [pořizuje pro MZV filmové snímky],^c které tento úřad potřebuje pro své zastupitelské úřady a jejich propagační činnost v cizině.

Aktualita [obstarává také pravidelně filmovou propagandu přímo]^d prostřednictvím svých zahraničních spojení (USA News of the Day, Velká Británie Universe Film Services, London, Francie France Actualités Gaumont, Pathéjournal, Eclairjournal, Paříž, Rakousko Selenophon, Vídeň, Maďarsko Magyar Film Iroda, Budapešť, Švédsko Svenska Film Industri, Stockholm, Polsko PAT, Varšava, Rumunsko Oficiul Nacional de Turism, Bukurešť, Španělsko Iayafilm, Barcelona. Vyjednává se s Instituto LUCE v Římě, s Tobis Me lo Film v Berlíně, připravuje se akce v Bulharsku a v Jugoslavii, kde filmové zpravodajství není doposud organizováno.) Těmto cizozemským organizacím Aktualita zasílá pravidelně každý týden mezi 600 a 700, metry čs. filmových snímků v lavenderových kopiích k zařazení do filmových týdeníků, které zmíněné organizace vydávají.

Tato [propagační]^e činnost stojí Aktualitu ročně 250 000 až 300 000 Kč [mimořádných vydání],^f která nelze v nejbližších třech letech, dokud týdeník Aktuality neovládne z větší části čs. trh, uhradit komerční exploatací týdeníku v Československu.

MZV musí proto počítat s odstupňovanou úhradou těchto vydání tak, že [v roce 1937 poskytne Aktualitě Kč 300 000, v r. 1938 Kč 200 000 a v r. 1939 Kč 100 000].^g

Pro rok 1937 nutno poskytnouti příspěvek Kč 300 000, protože vedle Kč 250 000, které Aktualita vydala na propagační materiál pro cizinu, měla ještě mimořádná vydání při filmování pohřbu TGM, pro kteroužto práci si vypůjčila v dohodě s MZV výpomocnou pojezdovou zvukovou aparaturu (pohřeb byl filmován třemi aparaturami).

Tyto příspěvky nejsou subvencí, protože MZV za ně dostává tyto konkrétní protihodnoty:

v r. 1937:

1. filmový materiál, který se pravidelně týdně zasílá do ciziny a má tuto skutečnou výrobní hodnotu: 600 až 700 m lavenderových kopií týdně po Kč 2,50 za 1 m (laboratorní cena)Kč 78 000 (91 000) (plus 10% z Kč 1 500 000 výrobních nákladů Aktuality)150 000 výlohy spediční, korespondenční, telegrafní a telefonní

[ve styku s cizinou12 000]^h

Celkem asi 32 000 m filmů ročně zaKč 240 000 (253 000)

2. 15 kopií filmu „Loučení s TGM“ po 380 m za Kč 10 za 1 m [positivní zvukové]^{ih} kopie (výrobní cena Kč 47 za 1 m pozitivní kopie)

čili asi 5700 filmů zaKč 57 000

V roce 1938 jako jako sub 1.

(Metráž filmového materiálu, který se zasílá do ciziny, se řídí počtem čs. aktualit, jejich zajímavostí a zpracováním. Tak na př. reportáže z pohřbu TGM se do ciziny zaslalo v jednom týdnu celkem 1 900 metrů).

Protože poptávka po čs. filmových aktualitách stoupá, lze právem očekávat, že Aktualita bude svou propagační činnost v cizině v příštích letech prohlubovat a rozšiřovat.

Praha 8. listopadu 1937 [Elbl]ⁱ

Vzhledem k omezenému úvěru na

pol. IV.-4-1-4 poukazuje se zatím pro rok 1937 částka

Kč 100 000 (jedno sto tisíc).^j

[Jan Hájek]^j

AMZV, f. III. sekce, k. 846

a-ch – strojopisně podtrženo

i – rukopisem

j – vlastnoruční podpis

1) Ze zamýšlené finanční podpory pro Aktuality pro roky 1937 – 1939 bylo nakonec z fondů MZV vyplaceno pouze těchto prvních sto tisíc korun.